

ISSN 2304-5809

9(12) 2014

МОЛОДИЙ ВЧЕННИЙ



CLAVS
ROGODKIO IN L. PATRICKIO ANTVERP.
EIVSDEMQUE VRBIS SENATORI, HANC
ANTIQUAE EUROPAE, NOVAM TABVLAM,
ABEAM ORTELIVS DEVOTISSIME DEDICAB.

RI

ISSN (Print): 2304-5809
ISSN (Online): 2313-2167

Науковий журнал «Молодий вчений»

№ 9 (12) вересень, 2014 р.

Щомісячне видання

Члени редакційної колегії:

Глушченко Олеся Анатоліївна
доктор філологічних наук (Росія)

Змерзлий Борис Володимирович
доктор історичних наук (Україна)

Іртіщева Інна Олександрівна
доктор економічних наук (Україна)

Марусенко Ірина Михайлівна
доктор медичних наук (Росія)

Мінін Ігор Владилєнович
доктор технічних наук (Росія)

Мінін Олег Владилєнович
доктор технічних наук (Росія)

Морозенко Дмитро Володимирович
кандидат ветеринарних наук (Україна)

Нетухоайло Лілія Григорівна
доктор медичних наук (Україна)

Пекліна Галина Петрівна
доктор медичних наук (Україна)

Романенкова Юлія Вікторівна
доктор мистецтвознавства (Україна)

Стратонов Василь Миколайович
доктор юридичних наук (Україна)

Шайко-Шайковський Олександр Геннадійович
доктор технічних наук (Україна)

Швецова Вікторія Михайлівна
кандидат філологічних наук (Росія)

Яковлев Денис Вікторович
доктор політичних наук (Україна)

Яригіна Ірина Зотівна
доктор економічних наук (Росія)

Коректор: О. Скрипченко

Дизайн: А. Юдашкіна

Комп'ютерна верстка: Н. Ковальчук

Відповідальність за зміст, добір та викладення фактів у статтях несуть автори.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Матеріали публікуються в авторській редакції. Передрукування матеріалів, опублікованих в журналі, дозволено тільки зі згоди автора та редакції журналу. Будь-яке використання – з обов'язковим посиланням на журнал.

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз: РИНЦ, ScholarGoogle, OAJI, CiteFactor, Research Bible.

Свідцтво про реєстрацію ЗМІ:
КВ № 18987-7777Р від 05.06.2012 р.

© Науковий журнал «Молодий вчений», 2014
© Дизайн, Видавничий дім «Гельветика», 2014

ЗМІСТ

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІ НАУКИ

Породько А.В.
Взаємодія лазерного випромінювання з багатошаровими об'єктами.....6

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

Гасій Г.М.
Вузлове з'єднання елементів просторового сталезалізобетонного покриття.....10

Мясіщев О.А., Джулій А.В., Джулій В.М., Чешун В.М.
Оцінка захищеності інформації в системах n-канального діалогового спілкування.....13

Пікож А.В.
Основа для автоматизованої інтелектуальної системи керування квадрокоптером.....16

Ржепішевський А.А.
Аналіз підходів до систем розпізнавання перешкод в умовах промислового та побутового застосування мобільних роботів.....20

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Куцька О.М.
Пропагандистське забезпечення вступу та перебування Червоної Армії на території Австрії наприкінці Другої світової війни.....24

Харчук Х.Р.
Цвинтар на Папарівці – один з перших замських цвинтарів Львова (XVII – початок XX століття).....30

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Бабаченко А.В.
Регулювання процесів підвищення ефективності організації транспортного обслуговування населення.....36

Ділай Н.Г.
Роль та складові системи фінансового управління в діяльності холдингових структур.....39

Кузьмук І.Я.
Роль банківського сектору на ринку фінансових послуг в умовах іноземного інвестування.....42

Леськів С.Р., Бочко О.Ю.
Використання складових маркетингових комунікацій на підприємствах Закарпатської області.....46

Назаренко О.В., Гушин А.А.
Аналіз та оцінка стану використання земельних ресурсів Сумської області.....49

Познанская И.В.
Современные тенденции развития транспортной инфраструктуры ЕС.....56

Сергієнко О.В.
Побудова концепції визначення специфічних показників, які вказують на критичний стан державного боргу саме для економіки України.....59

Урванцева С.В.
Сутність та значення інвестиційного кредиту у сучасних умовах господарювання.....65

Шевченко Ю.В., Сівашенко Т.В.
Проблеми інвестування інновацій в підприємстві на стадії кризи.....69

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

Аблаєва А.Т.
Експликація опозиції своє – чужое в романе В. Аксєнова «Остров Крым».....74

Ахмади М., Карампур Р., Фарсадманеш С.
Сравнительная характеристика использования чисел во фразеологизмах в русском языке и персидском языке.....77

Швец А.О.
Фразеологізми з компонентом-числівником в українській та польській мовах.....80

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

Александренко О.В., Веселовська Н.О.
Актуальні питання протидії торгівлі людьми в Україні.....84

Гулак О.В.
Місце добровільної пожежної охорони у забезпеченні пожежної безпеки в лісових масивах.....87

Козинець О.Г.
Генезис поняття «громадянське суспільство» у світовій правовій думці.....91

Одуденко А.В.
Особливості позовної діяльності прокурора при здійсненні представництва інтересів громадян та держави у сфері земельних відносин.....95

Романюк Є.О.
Праворозуміння як спосіб осмислення правової реальності.....99

Румянцев П.А.
К вопросу о сущности государства переходного типа.....103

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Гончарова О.А.
Особливості методичної підготовки майбутнього вчителя англійської мови.....108

Дика Н.М., Огарь Ю.В.
Засвоєння лінгвістичних понять учнями ЗНЗ під час вивчення синтаксису.....111

Жидкова Н.М.
Відстоювання національних прав Софією Русовою.....114

Тадаєва А.В.
Теоретическое обоснование модели социально-педагогического сопровождения медиасоциализации младших школьников в общеобразовательном учебном заведении...118

МЕДИЧНІ НАУКИ

Гарас М.Н.
Показники лабільності бронхів різного калібру у дітей з фенотипами тяжкої та середньотяжкої бронхіальної астми.....124

Листопад О.П.
Визначення стану ротової рідини, як індикатора вибору методу та способу пломбування каріозних порожнин126

Мельник В.С., Горзов А.Ф.
Результати анкетування дітей, проведеного в рамках виконання програми «Здорова усмішка дітей Закарпаття».....128

Нетюхайло А.Г., Харченко С.В.
Активні форми кисню (огляд літератури).....131

Олійник А.Ю., Олійник Г.В., Олійник Ю.Ю., Олійник М.Ю.
Характеристика зубоцеліпних аномалій у оперованих пацієнтів з вродженими незрощеннями верхньої губи і піднебіння...135

Павликівська Б.М.
Діагностика метаболічних порушень міокарду у дітей з субклінічним гіпотиреозом139

Падалка А.І.
Вплив рідкоземельного елемента на мікроструктуру та мікроелементний склад емалі зуба142

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Дмитренко А.О.
Театральний костюм у творчості Анатолія Петрицького: художньо-стильові особливості.....148

Косицька З.М.
Українські розеткові витинанки в інтер'єрі традиційного житла початку ХХ століття (Подніпров'я, Поділля, Галичина).....152

Триколенко С.Т.
Філософське осмислення драматургічної проблематики як підґрунтя сценографічного рішення.....157

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

Босенко І.І.
Психологічні особливості сформованості пізнавальної активності у молодших школярів із затримкою психічного розвитку в навчальній діяльності.....166

Дьяков Д.Г., Радчикова Н.П.
Развитие самоидентификации как высшей психической функции у подростков с детским церебральным параличом.....169

Комар Т.В.
Формування соціально-професійної зрілості фахівців: провідні аспекти післядипломної освіти.....173

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Дорожкин А.С.
Молодежные субкультуры: эпоха глобализации.....178

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Білошицький В.І.
Громадянське суспільство в системі цивільно-військових відносин.....182

ЗАСВОЄННЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ПОНЯТЬ УЧНЯМИ ЗНЗ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ СИНТАКСИСУ

Дика Н.М.

Київський університет імені Бориса Грінченка

Огарь Ю.В.

Гуманітарний інститут

Київського університету імені Бориса Грінченка

У статті висвітлюються особливості процесу засвоєння лінгвістичних понять в учнів загальноосвітніх навчальних закладів під час вивчення синтаксису. Здійснено комплексний аналіз етапів формування лінгвістичних понять. Методичні аспекти проілюстровано різнорівневими завданнями та вправами.

Ключові слова: граматики, синтаксис, лінгвістичне поняття, мовна система, когнітивна методика.

Постановка проблеми. Оволодіння мовою як засобом спілкування, пізнання і впливу – необхідна складова становлення і розвитку духовно багатой, соціально активної особистості, здатної продуктивно і творчо працювати в різноманітних галузях суспільної діяльності.

Сучасний стан розвитку мовної освіти характеризується спрямованістю на формування комунікативної особистості.

Стратегія нового напрямку в навчанні рідної мови, на який орієнтуються освітні стандарти, зазначені у Державній національній програмі «Освіта», (Україна XXI століття) полягає у тому, що «школа повинна готувати передусім гуманних, освічених людей, які на належному рівні вміють практично користуватися рідною мовою у найрізноманітніших життєвих ситуаціях» [2, 11].

Ця проблема протягом останнього десятиліття розглядається в різних аспектах – психолінгвістичному, культурологічному, акмеологічному, соціолінгвістичному, функціональному, емотивному, прагматичному, семантики тексту тощо.

Засвоєння учнями ЗНЗ лінгвістичних понять під час вивчення синтаксису – складна психолого-педагогічна проблема. Використавши результати дослідження Д. Богоявленського, Л. Виготського, П. Гальперіна, В. Давидова, М. Жинкіна, С. Жуйкова, Г. Костюка та ін., наголосимо, що рівень розвитку пізнавальних інтересів насамперед залежить від сприймання, яке у школярів ЗНЗ характеризується довільністю, цілеспрямованістю та категорійністю.

Формуючи мовні поняття учнів у ЗНЗ, учитель української мови повинен передбачити посилення практичної спрямованості змісту кожного уроку, зміну концептуальних питань у навчально-виховному процесі, спрямованих на інтелектуальний та комунікативно-компетентнісний розвиток учнів; моделювання навчальних ситуацій, що спонукають до різних видів мовленнєвої діяльності; збільшення питомої ваги завдань, що стосуються вивчення граматики у ЗНЗ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження сутності лінгвістичного поняття як основи граматичної будови мови здійснювали В. Бабайцева, О. Бондарко, Б. Головін, Т. Гоголіна, О. Есперсен, О. Пешковський, А. Рубасва, Ф. Фортунатов, Ф. Уракова, Л. Щерба та ін. Окремі аспекти вивчення мовних понять розробляли вчені-методисти О. Біляев, В. Мельничайко, С. Караман, М. Львов, М. Пентиліук, С. Омельчук, К. Плиско та ін., праці яких висвітлюють систему сучасних концепцій на процес формування лінгвістичної термінології в учнів ЗНЗ та профільної школи.

Мета статті. Метою нашої статті є визначення особливостей засвоєння учнями ЗНЗ лінгвістичних понять під час вивчення синтаксису.

Виклад основного матеріалу. Поняття – складна логічна, гносеологічна категорія. «Це думка, що узагальнено відображає предмети і явища дійсності на основі фіксації їхніх властивостей і відношень» [3, 383]. Поняття є однією з форм мислення, і виступає як засіб пізнання, висування гіпотез і теорій (рис. 1.). Мислення може відображатися в різних формах: поняттях, судженнях, умовиводах.

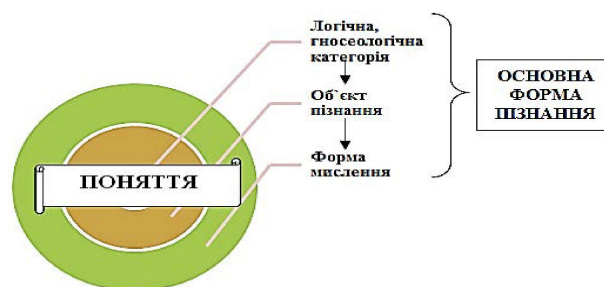


Рис. 1. Поняття як основна форма пізнання

Засвоєння учнями ЗНЗ лінгвістичних понять під час вивчення супроводжується складними внутрішніми процесами, що становлять основний вид розумових дій (рис. 2.).

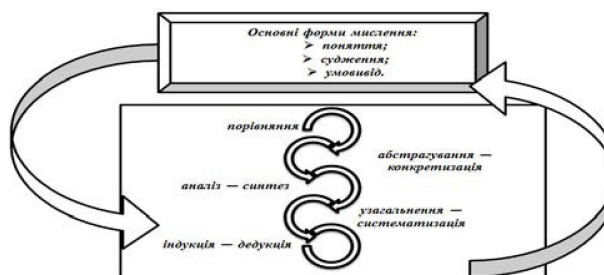


Рис. 2. Розумові операції та основні форми мислення

Кожна з цих операцій виконує свою специфічну функцію в процесі пізнання й знаходиться в постійному зв'язку з іншими розумовими операціями. Однак понятійний тип мислення розвивається одночасно з процесом оволодіння граматикою української мови.

В лінгвістичних поняттях узагальнені суттєві ознаки мовних явищ. Отже, процес роботи над засвоєнням поняття насамперед включає аналіз певного мовного матеріалу з метою виділення істотних ознак досліджуваного явища.

Існують різні наукові концепції щодо особливості процесу засвоєння лінгвістичних понять школярами. Заслуговує на увагу концепція М. Шардакова, згідно з якою пропонується проводити роботу з формування лінгвістичних понять за такими етапами:

1. Організація спостереження явищ. Учням подається наочне уявлення про явища, при цьому нові поняття подаються в тісному зв'язку з уже відомими. У процесі всієї роботи щодо засвоєння поняття вчитель звертає увагу учнів на загальні, істотні ознаки досліджуваних явищ.

2. Збагачення спостережень. З метою збагачення спостережень учнів організовується спостереження більшої кількості різноманітних явищ, що стосуються досліджуваного поняття. У процесі спостереження учні легко виявляють як загальні істотні ознаки і властивості, зв'язки, так і другорядні індивідуальні ознаки.

3. Виділення загальних і істотних ознак досліджуваних предметів і явищ. Коли знання учнів збагатяться достатньою кількістю спостережень різноманітних ознак і властивостей предметів і явищ, зв'язків і відношень, вони починають виокремлювати загальні істотні ознаки і характеристики. Цей розумовий процес відбувається за допомогою абстрагування та аналізу окремих ознак мовних явищ, порівняння подібних ознак і зв'язків за допомогою синтезу та узагальнення. У результаті такої роботи мислення, школярі з'ясовують загальні та істотні ознаки поняття.

4. Уточнення. Для того, щоб набуті поняття учнями про предмети і явищах дійсно були точними і певними, необхідно уточнити їх і, користуючись прийомом порівняння, відрізнити їх від подібних понять. Таке порівняння робить знання учнів про досліджувані явища більш чіткими, і розуміння того чи іншого мовного явища стає доступним.

5. Визначення понять. Після виконаної роботи над формуванням понять рекомендується дати визначення, що таке поняття. Визначення – це вказівка загальних істотних рис, що утворюють зміст понять, воно має включати всі загальні істотні ознаки поняття. При цьому визначення має бути лаконічним.

6. Вправи з практичного застосування понять і перевірка їх засвоєння. Коли учні вже ознайомилися із загальними суттєвими ознаками поняття, необхідно перевірити, наскільки свідомо вони засвоїли поняття і навчилися оперувати ним.

7. Розширення і поглиблення понять. У процесі подальшого навчання учні глибше знайомляться зі змістом понять і вивчають зв'язки між різними поняттями однієї і тієї ж науки, а потім і різних наук [5, с. 127].

Шлях формування понять, запропонований М. Шардаковим не вичерпує всіх випадків формування понять у процесі навчання, але може бути реалізований при формуванні таких понять, при формуванні яких можлива опора на безпосередній досвід учнів, на наочні зразки і чуттєво сприйнятні об'єкти, на реконструйовані уявою уявлення про явища і предмети, на знання, засвоєні раніше, на пропедевтичні наукові уявлення учнів. На наш погляд, для більш ефективного оволодіння поняттями необхідно доповнити шлях формування понять, запропонований М. Шардаковим, концепцією, яка пропонується В. Давидовим.

На думку В. Давидова [1], формування понять в учнів повинно починатися зі другої форми узагальнення, при цьому послідовність формування понять повинна чітко визначатися побудовою на-

вчальних програм, які мають сприяти руху понять «від абстрактного – до конкретного, від загального до конкретного».

Після демонстрування учням різних мовних явищ, шляхом пошукової роботи, яка спрямована на розпізнання нового лінгвістичного поняття поряд з раніше вивченими (*перший етап роботи над поняттям*) та процесу аналізу мовного матеріалу будуть виділені істотні ознаки досліджуваного поняття (*другий етап роботи над поняттям*), необхідно встановити між ними зв'язок, співвіднести їх між собою, як властивості одного і того ж поняття, ввести термін (*третій етап роботи над поняттям*).

Введення терміна та розкриття його характерних ознак ще не гарантує розуміння поняття учнями. Необхідно, щоб учні вміли точно формулювати визначення поняття і переносити ознаки поняття на новий мовний матеріал, тобто вміли розпізнавати досліджуване поняття і застосовувати знання в мовній практиці. Тому на *четвертому етапі* проводиться робота над точною формулювання визначення, на *п'ятому* – вправи на розпізнання досліджуваної категорії серед інших; в учнів формуються вміння оперувати поняттями з метою вирішення практичних завдань (для точного вираження думок, правильного оперування лінгвістичним поняттями).

Отже, процес формування лінгвістичних понять, на нашу думку, охоплює п'ять етапів:

– *Перший етап* – демонстрування учням різних мовних явищ, шляхом пошукової роботи, яка спрямована на розпізнання нового лінгвістичного поняття поряд з раніше вивченими.

– *Другий етап* – спостереження та аналіз мовного матеріалу з метою виділення істотних ознак поняття. На даному етапі здійснюється абстрагування від лексичного значення конкретних слів і речень. Учні оволодівають такими розумовими операціями, як аналіз і абстрагування.

– *Третій етап* – порівняння – способом зіставлення і протиставлення виявлених властивостей. Учні опановують операції порівняння і синтезування.

– *Четвертий етап* – абстрагування виявлених властивостей способом закріплення їх у відповідних термінах, усвідомлення формулювання визначення поняття, уточнення сутності ознак і зв'язків між ними.

– *П'ятий етап* – узагальнення поняття шляхом застосування терміна до інших мовних явищ, яким властиві раніше встановлені ознаки.

Керування процесом засвоєння лінгвістичних понять учнями ЗНЗ передбачає вплив на сам процес засвоєння та на загальний підхід до навчального матеріалу, що у них склався, на сформовані інтелектуальні навички та вміння, на логіку мислення. Зрозуміло, що вчитель має правильно організувати навчальну діяльність учнів, повинен бездоганно володіти матеріалом, мати чітке уявлення про лінгвістичне поняття, знати специфічні особливості процесу опанування лінгвістичним поняттями, за яких умов засвоєння може бути результативним.

З урахуванням принципів наступності та перспективності у більшості випадків учні в практичному аспекті ознайомлені з більшістю синтаксичних явищ.

Наприклад, опрацюючи тему «*Складений дієслівний присудок*» відповідно до п'яти етапів (зазначених вище), робота може бути спланована так:

• *демонстрування учням різних мовних явищ шляхом пошуково-вибіркової роботи;*

Перший етап

Прочитайте текст. Знайдіть та підкресліть в реченнях граматичні основи. З'ясуйте, у яких реченнях уживається простий присудок, а в яких – складений.

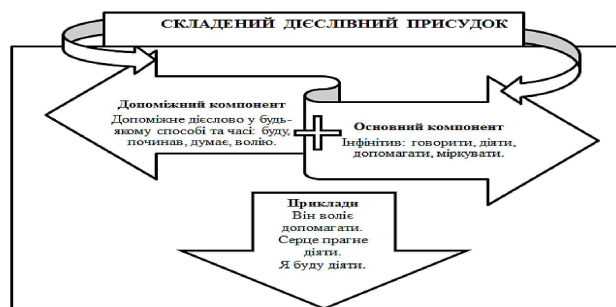
Падає-спадає листя. Падає листя позовкля на твою голову, на руки. В прозоро-блакитному, ніжно-холодному сонячному повітрі жовто-золоті сльози жалю за минулим. .. Буває падають нечутні і тануть як завмираючий лебединий сміх лоскотною тихою тугою радісного небуття.

Осінь – то вогневий птах, що, майнувши золото-пломінним крилом, воліє спопелити доценту. Шалений танок різнобарвної краси, що нижче в бурштинове намисто гаї і садки (за Г. Михайличенком).

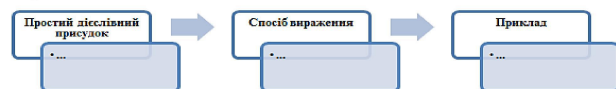
- спостереження учнів над цими мовними явищами з метою встановлення їх прикметних ознак, властивостей, взаємозв'язків на основі колективного опрацювання опорної схеми;

Другий етап

Розгляньте схему. З'ясуйте, яку будову має складений дієслівний присудок, чим він відрізняється від простого дієслівного.



Складіть власну схему «Способи вираження простих дієслівних присудків», користуючись алгоритмом.



- порівняння – способом зіставлення і протиставлення виявлених властивостей шляхом творчої трансформації;

Третій етап

Замініть прості присудки складеними дієслівними. Дослідіть на основі попередньо розглянутих схем, з яких частин складаються ці присудки. Трансформовані речення запишіть, виділіть в них присудки.

Основні правила поведінки за столом

Покладіть серветку собі на коліна через деякий час після того, як ви розмістилися за столом. Не піднімайте високо над тарілкою ніж та виделку, не жестикулюйте ними. Завжди передавайте страву зліва направо – проти руху часової стрілки. Тримайте чашку з кавою/чаєм за вушко; не обхоплюйте чашку обома руками. Не дуйте на суп, каву, чай, якщо вони занадто гарячі. Почекайте, поки їх температура стане для вас прийнятною. Не вмочуйте у чашку з кавою/чаєм печиво, тістечка тощо. Не загромождайте стіл своїми окулярами, гаманцем та телефоном. Складіть усі

ці речі у портфель, папку або сумку і поставте під стіл або за можливості покладіть на сусідній стілець чи поруч із собою (За Н. Тимошенко).

Поміркуйте! Якого відтінку значення вносить допоміжне дієслово складеного дієслівного присудка в речення?

Підготуйте невеличке повідомлення «Тарілки, фужери, серветки, прибори: де, коли, як?», використовуючи складені дієслівні присудки.

- абстрагування виявлених властивостей способом закріплення їх у відповідних термінах, застосовуючи творче конструювання;

Четвертий етап

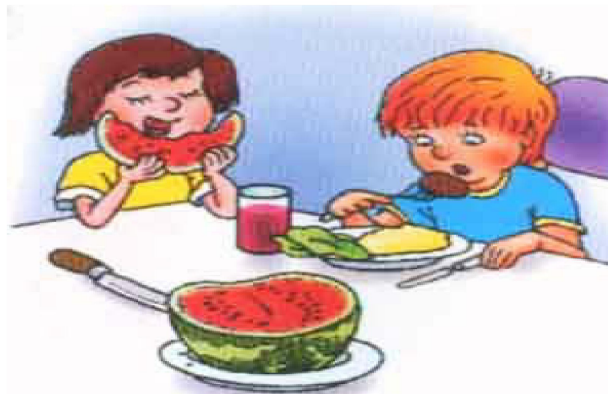
Складіть невеличкий твір-пораду на тему «На перерві в їдальні» так, щоб подані сполучення слів виступали в ролі складених дієслівних присудків.

Хочу сказати, намагався зауважити, почав використовувати, можуть виконувати, повинні уникати.

- узагальнення поняття шляхом застосування терміна до інших мовних явищ, яким властиві раніше встановлені ознаки – лінгвістична творча робота «Поклик пера».

П'ятий етап

Розгляньте картину. Відкладіть її подалі. Не замислюючись, опишіть в 5–7 реченнях чи дотримуються діти правил етикету, використовуючи складені дієслівні присудки. Схарактеризуйте способи вираження присудків (простих/складених), скориставшись схемою, розглянутою на початку уроку.



Висновки. Робота над поняттям, як зазначалося вище, передбачає аналіз мовного матеріалу і встановлення істотних ознак поняття. Спираючись на численні дослідження з психології та методики навчання української мови, результативність аналітичної діяльності учнів зростає, якщо школярі самі складають (або підбирають) вихідний мовний матеріал, виконуючи під керівництвом вчителя певні завдання.

Отже, загальноосвітня школа покликана дати учням лінгвістичні основи знань, сприяти свідомому засвоєнню лінгвістичної термінології та навчити користуватися здобутими знаннями під час практичної діяльності. Саме цим зумовлена потреба активізуватися та впровадити в навчальний процес систему завдань і вправ, характер яких вимагає від учнів активного оперування ознаками поняття, націлює їх на розуміння ролі досліджуваних категорій в мовній системі.

Список літератури:

1. Давыдов В. В. Вопросы психологии учебной деятельности младших школьников / В. В. Давыдов. – М.: Изд-во АПН РСФСР, 1962. – 287 с.
2. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). К., 1994. – 60 с.
3. Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В. Н. Ярцева. – М.: Сов. энциклопедия, 1990. – 683 с.
4. Практикум з методики навчання української мови / Колектив авторів за ред. М. І. Пентилюк, С. О. Караман, О. В. Караман, О. М. Горошкіна, А. В. Нікітіна, Т. Г. Окуневич, З. П. Бакум, Н. М. Дика та ін. – К.: Ленвіт, 2003. – 302 с.
5. Шардаков М. Н. Мышление школьника / М. Н. Шардаков. – М.: Учпедгиз, 1963. – 254 с.

Дикая Н.М., Огарь Ю.В.

Киевский университет имени Бориса Гринченко

УСВОЕНИЕ ЛИНГВИСТИЧЕСКИХ ПОНЯТИЙ УЧЕНИКАМИ ОБШ ПРИ ИЗУЧЕНИИ СИНТАКСИСА

Аннотация

В статье рассматриваются особенности процесса усвоения лингвистических понятий в учащихся ОБШ при изучении синтаксиса. Осуществлён комплексный анализ этапов формирования лингвистических понятий. Методические аспекты проиллюстрировано разноуровневыми заданиями и упражнениями.

Ключевые слова: грамматика, синтаксис, лингвистическое понятие, языковая система, когнитивная методика.

Dyka N.M., Ohar J.V.

Kyiv University named after Borys Grinchenko

LEARNING LINGUISTIC CONCEPTS STUDENTS OF SECONDARY SCHOOLS IN THE STUDY OF SYNTAX

Summary

The article discusses the features of the process of assimilation of linguistic concepts in the students of secondary schools in the study of syntax. Implemented a comprehensive analysis of the stages of formation of linguistic concepts. Methodological aspects of different levels illustrated tasks and exercises.

Keywords: grammar, syntax, linguistic concepts, language system, cognitive methods.

УДК 378

ВІДСТОЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВ СОФІЄЮ РУСОВОЮ

Жидкова Н.М.

Менська районна гімназія

Проаналізовано відстоювання національних прав українців Софією Русовою. Визначено фактори, що впливали на формування поглядів діячки. Розкрито засоби та результати боротьби за національні права українців.

Ключові слова: національні права українців, діяльність Софії Русової, засоби боротьби за права українців, громадська та культурно-просвітницька діяльність у кінці ХІХ-початку ХХ ст.

Сьогодні чимало українців працюють над розробленням національної ідеї, що полягає в об'єднанні нації навколо спільної мети, спрямованої на розвиток державності. Складовою національної ідеї є права українців на існування національної державної мови, культури, освіти, власної свідомості, історії, традицій, єдиної помісної церкви тощо.

Витоки боротьби за національні права українців сягають другої половини ХІХ-початку ХХ ст., коли царська Росія вела великодержавну політику, а Австро-Угорщина, йдучи на поступки полякам, обмежувала права українців. Таким чином, українці двох імперій становили одну з національних меншин, позбавлену національних прав. Така політика зумовила виникнення руху за культурні та національні права українців. У цьому процесі важливо було починати з формування національної свідомості народу, національного виховання моло-

ді, відстоювання права на освіту на національних засадах. Виконати це завдання могла нова генерація, вихована на любові до українського народу.

Межа ХІХ-початку ХХ ст. сприяла появі нової інтелігенції, яка виходила за рамки культурницької діяльності й долучалася до політичного руху. Серед громадських діячів кінця ХІХ – початку ХХ ст. захоплює своєю активністю, різноманітністю та широтою діяльності в різних куточках України Софія Федорівна Русова.

Софія Русова – це педагог, науково-культурна діячка, публіцист, член громадських об'єднань, захисниця прав національних меншин. В той час її ім'я було відоме в багатьох містах українських земель (Київ, Чернігів, Кам'янець-Подільський, Полтава, Одеса, Херсон, Львів) та поза їх межами (Росія, Чехія, Австрія) і насамперед невпинною боротьбою за права українців на власну систе-